

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ที่มุ่งศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิธีดำเนินการวิจัยที่กล่าวถึง ประกอบด้วย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดหนองคาย อุดรธานี เลย สกลนคร ขอนแก่น หนองบัวลำภู กาฬสินธุ์ อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ยโสธร นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ นครราชสีมา สุรินทร์ บุรีรัมย์ ชัยภูมิ และศรีสะเกษ ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประกอบด้วย เขตการศึกษา 9, 10 และ 11 ในปีการศึกษา 2537 ได้จำนวนประชากรดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด	จำนวน	263 คน
2. ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวน	813 คน
	รวม	1,076 คน

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามจังหวัดในเขตการศึกษา 9 10 และ 11

เขตการศึกษา	จังหวัด	จำนวน ศึกษานิเทศก์ สปจ.	จำนวน ศึกษานิเทศก์ สปอ.	รวม
9	หนองคาย	14	37	51
	อุดรธานี	21	58	79
	เลย	14	41	55
	สกลนคร	12	56	69
	ขอนแก่น	18	71	89
	หนองบัวลำภู	13	22	35
10	กาฬสินธุ์	14	50	64
	อุบลราชธานี	18	71	89
	ร้อยเอ็ด	18	59	77
	มหาสารคาม	14	40	54
	ยโสธร	14	29	43
	นครพนม	14	36	50
	มุกดาหาร	14	22	36
	อำนาจเจริญ	13	23	36
11	นครราชสีมา	17	90	107
	สุรินทร์	17	47	64
	บุรีรัมย์	19	60	79
	ชัยภูมิ	14	53	67
	ศรีสะเกษ	18	56	74
	รวม	296	921	1,217

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามความต้องการและวิธีการพัฒนาตนเองของศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน อายุราชการ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา และการผ่านการอบรม ประชุม สัมมนาเกี่ยวกับงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ และเป็นเรื่องวิธีการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นการตรวจสอบรายการ (Chek-List) โดยมีเนื้อหาในงานวิชาการต่าง ๆ 10 ด้าน ดังนี้

1. นโยบาย หลักการ เป้าหมาย การดำเนินงานด้านวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
3. งานการเรียนการสอน
4. งานสื่อการเรียนการสอน
5. งานวัดและประเมินผล
6. งานห้องสมุด
7. งานนิเทศการศึกษา
8. งานด้านการวางแผนงานวิชาการในโรงเรียนและกำหนดวิธีดำเนินงาน
9. งานส่งเสริมการสอน

10. งานประชุมอบรมทางวิชาการ

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีลำดับการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า ทฤษฎี แนวคิด และหลักการ เอกสารต่าง ๆ ตลอดจนสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษา เกี่ยวกับงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ศึกษานิเทศก์ต้องเข้าปฏิบัติการณ์เทศ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. นำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นแนวทางและโครงสร้างของเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
3. สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ความต้องการตามเนื้อหาและขอบข่ายที่กำหนด โดยครอบคลุมกรอบความคิดและขอบข่ายของการวิจัย
4. นำเครื่องมือ คือ แบบสอบถามความต้องการที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจ เพื่อให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามความต้องการเสนอผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงในเนื้อหาและความถูกต้องของภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
6. นำแบบสอบถามความต้องการที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
7. จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์แล้วนำมาเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการดังนี้

1. ขอให้บัณฑิตวิทยาลัยทำหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 9, 10 และ 11
2. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 9, 10 และ 11 มีหนังสือไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอในสังกัด เพื่อขอความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่เป็นประชากรในการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปให้ทางไปรษณีย์ถึงประชากรโดยตรง และให้ประชากรส่งแบบสอบถามที่ตอบแล้วคืนแก่ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอดซองติดแสตมป์ที่มีชื่อ-ที่อยู่ของผู้วิจัยไปพร้อมแบบสอบถามด้วย
3. แบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 1,217 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 1,076 ฉบับ ทุกฉบับที่ได้รับคืนมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ และคิดเป็นร้อยละ 88.41 ของแบบสอบถามทั้งหมด เมื่อจำแนกตามประชากรที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่งแบบสอบถามกลับคืนมา และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 88.85 และ 88.27 ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและรับกลับคืน

ประชากร	ส่งไป	ได้รับคืน	เป็นแบบสอบถาม ที่สมบูรณ์	คิดเป็น ร้อยละ
ศึกษานิเทศก์ สปจ.	296	263	263	88.85
ศึกษานิเทศก์ สปอ./ก.	921	813	813	88.27
รวม	1,217	1,076	1,076	88.41

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่ง ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา อายุราชการ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา และการผ่านการอบรม ประชุม สัมมนา วิเคราะห์โดย การแจกแจงความถี่และร้อยละ แล้วเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลความต้องการพัฒนาตนเองของศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานวิเคราะห์โดยคำนวณค่ามัธยเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อในแต่ละด้าน โดยจําแนกตามข้อมูลของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ รวมทั้งข้อมูลในภาพรวมของทั้งสองกลุ่ม ตามเกณฑ์ค่ามัธยเลขคณิต แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

เกณฑ์ค่ามัชฌิมเลขคณิต มีดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50-4.00	มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50-3.49	มีความต้องการอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50-2.49	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.49	มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สำหรับวิธีการพัฒนาตนเอง วิเคราะห์รายการแจกแจงความถี่และร้อยละ แล้วนำเสนอ
ในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สูตรคำนวณค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนของผู้ตอบข้อนั้น}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. สูตรคำนวณหาค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$$\bar{X} = \text{คะแนนเฉลี่ย}$$

$$X = \text{ผลบวกของคะแนนทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนข้อมูลทั้งหมด}$$

(วิเชียร เกตุสิงห์, 2534)

3. สูตรคำนวณหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum x^2}{N} - \left(\frac{\sum x}{N}\right)^2}$$

S.D. = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ = ผลรวมของกำลังสองของคะแนนแต่ละจำนวน

$(\sum x)^2$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N = จำนวนประชากร

(ประคอง วรรณสุต, 2528)